

Posudek oponenta na disertační práci

Mgr. Kateřiny Chroustové

zpracovanou na téma

Akceptace a používání didaktického softwaru učiteli vzhledem k metodám a organizačním formám výuky chemie

Předložená práce je příspěvkem k řešení velmi aktuální problematiky týkající se využívání didaktického softwaru ve výuce chemie - autorka se zaměřuje kromě oblasti používání didaktického softwaru ve vazbách na volbu příslušných metod a organizačních forem výuky také na stránku akceptace tohoto softwaru učiteli a na faktory, které akceptaci významně ovlivňují.

Autorka si stěžejní cíle své práce (viz s. 40) stanovila v několika úrovních:

- a) zjistit faktory, které u učitelů v ČR ovlivňují akceptaci a používání didaktického softwaru pro výuku chemie, a míru jejich vlivu,
- b) zjistit, ve kterých výukových metodách a organizačních formách učitelé chemie využívají nebo doporučují využít didaktický software,
- c) sestavit model faktorů ovlivňujících používání didaktického softwaru ve výuce chemie pro jednotlivé typy učitelů, definované v souvislosti s jeho využíváním.

Teoretická část práce je věnována kromě vymezení pojmů z oblasti základních didaktických kategorií především popisu jednotlivých modelů akceptace a používání technologií. Vhodně uvádí i současný stav řešené problematiky – na podkladě analýzy řady výzkumných studií vymezuje s příslušným zdůvodněním ty, které jsou relevantní pro její práci. Na s. 37 je uvedeno, že autorka ve své práci vycházela i ze studií zaměřených na e-learningové technologie. Zajímalo by mne, na základě čeho se autorka domnívá, že akceptace a použití těchto technologií je ovlivněno obdobnými faktory jako akceptace a použití didaktického softwaru?

V kapitole “design výzkumu“ jsou konkrétně popsány jak hlavní a dílčí výzkumné cíle, tak použité výzkumné metody.

Autorka v kapitole 3.1 uvádí výsledky zmapování dostupného didaktického softwaru v ČR. Není zcela zřejmé, z jakých zdrojů toto zmapování vychází. Byla to jedna z otázek v dotazníku? Nebo se vychází především z citované práce autorů Chroustová a Bílek (viz str. 44)?

V kap. 3.2 jsou uvedeny stěžejní výsledky výzkumů z oblasti zjišťování faktorů ovlivňujících akceptaci a používání didaktického softwaru ve výuce chemie. Jsou popisovány jednotlivé kroky vedoucí od rámcové teorie UTAUT přes příslušná upřesnění až k upravenému výzkumnému modelu (viz str. 55). Součástí kapitoly je i formulace 15 hypotéz, které byly následně testovány.

Zvolený výzkumný vzorek je dostačující pro realizaci předpokládaného výzkumu. V kap. 3.2.4 jsou uvedeny komentáře ke statistickému zpracování dat z dotazníků, v kap. 3.2.5 pak stěžejní výsledky vzhledem ke 4 základním skupinám učitelů (uživatelé, bývalí uživatelé, neplánující neuživatelé, plánující neuživatelé). V této souvislosti mám následující dotazy:

- 1) V čem spočívá nutnost úpravy původního výzkumného modelu pro současné uživatele?
- 2) V čem spočívá nutnost úpravy původního výzkumného modelu pro neplánující neuživatelé?

V této kapitole jsou uvedeny i statistické výsledky odpovědí na „dodatečné otázky vztahující se k používání resp. nepoužívání didaktického softwaru ve výuce chemie“ (s. 79). Jedním z důvodů pro využívání didaktického softwaru učitelé uvádějí i faktor „efektivita výuky“. Co konkrétně si pod tímto pojmem představuje autorka?

Zásadní výsledky výzkumu pak shrnuje kapitola 3.2.6 *Diskuse*. Jako důležitý výstup disertační práce lze v této souvislosti ohodnotit podkapitulu „SEM analýza výzkumného modelu“ (s. 86), která popisuje faktory, které významně ovlivňují akceptaci a používání didaktického softwaru učiteli chemie. Je zřejmé, že podoba výsledného modelu je blízká původnímu návrhu, přestože z dříve uvedených příčin došlo ke změně některých položek.

V kap. 3.3 je popsán výzkumný vzorek pro další z použitých metod, tj. „rozhovory s učiteli chemie k prohloubení získaných dat z dotazníkového šetření“. Zatímco data z dotazníkového šetření jsou zpracovávána prostřednictvím statistického programu IBM SPSS Statistics 24 (viz str. 58), data z rozhovorů takto zpracovávána samozřejmě být nemohla. Co konkrétně tedy autorka míní „prohloubením získaných dat“ a jak se poznatky z rozhovorů promítly do modelů akceptace?

V kap. 3.4 jsou porovnány výsledky kvantitativního a kvalitativního šetření. Z nich vychází jako prvotní názor učitelů, že didaktický software má ve výuce chemie především roli doplňující. Jsou formulovány i faktory, které zdůvodňují problémy s častějším využíváním či nevyužíváním didaktického softwaru ve výuce (nejen chemie). Jaké návrhy má autorka na řešení stěžejních problémů učitelů?

Předložená práce má z formálního hlediska dobrou úroveň, splňuje základní náležitosti požadované u tohoto typu prací. Počet překlepů, chyb a formulačních nedostatků je minimální – vyznačila jsem přímo v textu práce.

Závěrem konstatuji, že v disertační práci autorka prokázala schopnost a připravenost k samostatné činnosti, což mj. dokumentuje svou účastí na řešení projektů, předloženým souborem publikačních výstupů. Cíle práce byly splněny, zásadní přínos práce spatřuji v návrhu a využití modelu akceptace a používání didaktického softwaru.

Vzhledem k výše uvedenému hodnocení doporučuji přijmout práci Mgr. Kateřiny Chroustové k obhajobě a po jejím úspěšném obhájení jí udělit vědecko-akademickou hodnost „philosophiae doktor“ (Ph.D).

V Ostravě 13.12.2017

doc. PaedDr. Dana Kričfaluši, CSc.